

Türkiye Barolar Birliđi Başkanlığı

Bursa 3. İdare Mahkemesi

T. 14.03.2008

E. 2007/1338

K. 2008/173

KONU : Tarımsal niteliği korunacak alanda yer alan mısır işleme tesisinin tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görölmesine ilişkin idari işlemin iptali.

İLGİLİ MEVZUAT : 5578 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda değişiklik yapılması hakkında Kanun'un 6. maddesiyle 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na eklenen geçici m. 3;
3194 sayılı İmar Kanunu m. 3;
Anayasa m. 38;
2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu m. 28/1;
2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun m.53/son.

T.T.: 26.03.2008

T.C.
BURSA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1338

KARAR NO : 2008/173

DAVACILAR

: 1- GÜRHAN AKDOĞAN, 2- LÜTFÜ KIRAYOĞLU
3- LEVENT GENCELLİ, 4- YAHYA ŞİMŞEK
5- ALİ RAHMİ BEYRELİ
6- TMMOB MİMARLAR ODASI BURSA ŞUBESİ
BAŞKANLIĞI
7- TMMOB ŞEHİR PLANCILARI ODASI BURSA ŞUBESİ
BAŞKANLIĞI
8- BURSA BAROSU BAŞKANLIĞI

VEKİLİ

: AV. ALİ ARABACI, AV. CUMHUR ÖZCAN, —
AV. ŞENAY ÖZARAY, AV. KADRIYE GÖKÇADIR
AV. FETHİYE ALTINTAŞ, AV. ERALP ATABEK
AV. NALAN BENER
Bursa Barosu Adalet Sarayı G Blok K:1/BURSA

DAVALI

VEKİLİ

: BURSA VALİLİĞİ
: AV. ZEKİ ŞENGÜR
T. Ticaret Bankası İşhanı K:5 No:40-42 Osmangazi/BURSA

MÜDAHİL

VEKİLİ

: CARGİLL TARIM VE GIDA SAN VE TİC AŞ (Davalı)
: AV. İBRAHİM YAŞAR
Atatürk Cad. Tabakgil I İş Hanı No:17/4 Osmangazi/BURSA

DAVANIN ÖZETİ

: Davacılar tarafından, üzerinde Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ne ait mısır işleme tesisi bulunan Bursa İli, Orhangazi İlçesi, Gemiç Köyü, Karapınar mevkiinde tapunun H22b06C pafta, 1660 parsel numarasında kayıtlı 212.511,48 m² yüzölçümlü taşınmazın 5578 sayılı Toprak Kuruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine ilişkin 20.2.2007 günlü ve 4885 sayılı Bursa Valiliği İl Tarım Müdürlüğü işleminin; işlemin dayanağı olan 31/01/2007 tarih ve 5578 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 6. maddesiyle 03/07/2005 günlü ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'na eklenen geçici 3. maddesinin Anayasa Mahkemesi'nce 19/02/2007 tarih ve E:2007/18, K:2007/9 kararı ile yürütmesinin durdurulduğu, faaliyet izni verilmesi işleminin yetkili makamca verilmediği ileri sürerek iptali, yürütmesinin durdurulması ile iptali istenen işleme dayanak tutulan 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nu değiştiren 5578 sayılı Kanunu'nun 6. maddesi ile Kanunu'na eklenen geçici 3. maddenin iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ

: Usul yönünden, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 14.09.2001 gün ve 2001/267 E. ve 2001/627 K. sayılı hükmü doğrultusunda Bursa Barosu Başkanlığı 'nm dava açma ehliyeti bulunmadığı, davacıların Cargill firmasının faaliyetine devam ettiğini 15.06.2007 tarihinde öğrendikleri iddiası doğru değildir. Davacıların Bursa 1. İdare Mahkemesinin 2007/158 E. sayılı dosyasına beyanları, şirket faal olduğundan Mayıs 2007 ayından önce haberdar olduklarının delili olduğu, davanın 08.08.2007 tarihinde açıldığı ve idari dava açma süresinin geçtiği, esas yönünden ise

T.C.
BURSA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1338

KARAR NO : 2008/173

09.02.2007 gün ve 26429 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5578 sayılı Kanun ile; 5403 SK. 'un 3.ncü maddesine eklenen bent ile aynı yasanın 6.ncı maddesine eklenen Geçici 3. Maddesi gereğince, aynı gün Cargill AŞ. firmasınınca 09.02.2007 tarihinde yasal müracaat yapıldığından; adı geçen yasa gereğince firma faaliyetlerinin devamı hususunda, artık bir işlem yapılamayacağı, konuya ilişkin önceki idari yargı kararları doğrultusunda işletme faaliyeti durdurulan Cargill firmasının Bursa 1. İdare Mahkemesinin 2006/2445 esas sayılı yürütmenin durdurulması kararının Bölge İdare Mahkemesince 2006/860 esas sayılı kararı ile kaldırılması ile kapatılması gündeme gelen ve 2577 SK. 28. md. si gereğince kapatılması hususunda gün tayin edilen firmanın; bahsi geçen 5578 SK. un 6. ncı maddesine eklenen geçici 3. madde 1. fıkrası uyarınca 09.02.2007 tarihinde Bursa Tarım İl Müdürlüğü nezdinde müracaatta bulunduğu ve ilk koşulu yerine getirdiğinin anlaşıldığı, adı geçen yasanın bir nevi af yasası mahiyetinde olduğu ve aynı maddenin 2.nci fıkrasında ise açıkça başvuru tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde noksanlıkların tamamlanmasına kadar bu gibi işletmelerin faaliyetlerinin devam edeceği hükmünün amir bulunduğu; mahkeme kararından sonra çıkan af yasası mahiyetindeki 5578 SK. 6/3-1 ve 2. fıkraları doğrultusunda; idari başvuru hakkını 09.02.2007 tarihinde kullanan Cargill Tarım ve Gıda San ve Tic. AŞ. nin üretim faaliyeti durdurulamayacağı, her ne kadar 5578 SK. ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince 22.02.2007 tarihinde Yürütmenin Durdurulması Kararı verilmiş ise de; Anayasa' nın 153/5 maddesi ve Anayasa Mahkemesi Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanununun 53/son. maddesi gereğince Anayasa Mahkeme Kararları Geriye Yürümediğinden; 22.02.2007 tarihli bu Yürütmenin Durdurulması kararı; 09.02.2007 tarihinde yürürlükte olan yasa doğrultusunda idari müracaat yaparak, bu hususta kazanılmış hak sahibi olan Cargill AŞ. firmasının kapatılması sonucunu doğuracak tüm davaların konusuz kaldığı; bu davanın da aynı şekilde konusuz kaldığı, Cargill Tarım ve Gıda San ve Tic. AŞ 'nin faaliyetlerine bir idari işleme bağlı olarak değil; 5578 sk.' un kendilerine tanıdığı yasal haktan yararlandıkları için devam etmekte olduğu, idarenin işlemi, yasa gereği faaliyeti durduramama olduğu, yani işlemin de yasal olduğu öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL

İDDİALARININ ÖZETİ : Dilekçede faaliyete izin veren davaya konu bir idari işlem den söz edilemediği, Firmanın 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun Geçici 3. Maddesi hükmü çerçevesinde kanundan kaynaklanan bir hakkı kullanmak suretiyle faaliyetini sürdürmekte olduğu, öncelikle davacıların ehliyetleri konusundaki usulü incelemeyi hemen yapmasını bekliyoruz. çünkü bu davanın niteliği ile davacıların kişilikleri ve temsil ettikleri kitle arasında herhangi bir meşru, kişisel ve güncel menfaat bağı olmadığı, ortada iptal davasına konu olacak, kesin ve yürütülmesi gerekli bir idari işlem bulunmadığı gibi; kişisel olarak davacı sıfatıyla dava açan Ali Rahmi Bevreli. Yahya Simsek. Levent Gencelli.Lütfi Kıravoglu ve Gürhan Akdoğan'ın kişisel ve diğer kurumsal davacılar Bursa Baro Başkanlığı ile TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şb. Bşk. İle TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şb. Bşk.'liğini kurumsal ve üyelerinin ortak çıkarlarını ilgilendiren menfaat ihlalinin söz konusu olmadığı, idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülmesi gereken bir işlem bulunmadığı, davanın süresinde açılmadığı, Yasanın Geçici 3. Maddenin ikinci bendinde kapsam içine girebilmek için "başvuru" tarihini esas alarak düzenlenmiş ve başvuru sahibine de, diğer işlemler için İKİ YIL süre tanındığı, uyuşmazlığın çözümünün Danıştayın görevinde olduğu, Anayasa Mahkemesine başvuru koşulları bulunmadığı, Bursa Valiliğinin hasım alınamayacağı, Anayasa Mahkemesinin geriye yürüyemeyeceği ileri sürülerek davanın reddi istenilmektedir.

T.C.

BURSA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1338

KARAR NO : 2008/173

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Bursa Üçüncü İdare Mahkemesince Av. Ali Arabacı tarafından Bursa Valiliği'ne karşı açılan davada duruşma için önceden belirlenen 14/03/2008 günü davacılar vekili Av. Ali Arabacı ile davalı Bursa Valiliği vekili Av. Zeki Şengür ve müdahil vekili Av. İbrahim Yaşar'ın geldiği görülerek taraflara ve müdahil vekiline usulüne göre söz verilerek açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verildi, dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Davalı idare ve müdahilin, menfaat, süre, idari davaya konu olacak kesin ve yürütülmesi gereken işlem bulunmadığı yönündeki usule ilişkin itirazları yerinde görülmeyerek esasın incelenmesine geçildi.

Dava, üzerinde Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ne ait mısır işleme tesisi bulunan Bursa İli, Orhangazi İlçesi, Gemiç Köyü, Karapınar mevkiinde tapunun H22b06C pafta, 1660 parsel numarasında kayıtlı 212.511,48 m² yüzölçümlü taşınmazın 5578 sayılı Toprak Kuruma ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi uyarınca tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine ilişkin 20.2.2007 günlü ve 4885 sayılı Bursa Valiliği İl Tarım Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 3. maddesinde herhangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılmayacağı kurala bağlanmıştır.

Öte yandan, 9.2.2007 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5578 sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanuna eklenen Geçici 3. maddesinde; 11/10/2004 tarihinden önce, gerekli izinler alınmadan tarım dışı amaçlı kullanıma açılmış bulunan arazilerin istenilen amaçla kullanımı için, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde Bakanlığa başvurulması, hazırlanacak toprak koruma projesine uyulması ve tarım dışı kullanılan tarım arazilerinin her metre karesi için beş Yeni Türk Lirası ödenmesi şartıyla izin verilir.

Söz konusu arazi ve tesislerin istenilen amaçla kullanımı için çeşitli kurumlardan alınması gerekli ruhsat, izin gibi işlemler, Bakanlığa başvuru tarihinden itibaren 2 yıl içerisinde tamamlanuncaya kadar başvuru sahipleri faaliyetlerine devam ederler. Bu süreler içerisinde gerekli izinleri alamayanların üretim faaliyetleri ilgili idarelerce durdurulur.

Tarım arazisi vasfından çıkarılan araziler, ilgili kuruluşlarca başvuru sahibinin isteği doğrultusunda vasfını değiştirir." hükmüne yer verilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; Bursa İli, Orhangazi İlçesi, Gemiç Köyü, Karapınar mevkiinde bulunan mülkiyeti Cargill Tarım ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ne ait bulunan tapunun H22b06C pafta, 1660 parsel numarasında kayıtlı 212.511,48 m² yüzölçümlü taşınmaz üzerinde mısır işleme tesisi bulunduğu, 1/100.000 ölçekli Bursa 2020 Çevre Düzeni Strateji Planı ile 1/25.000 ölçekli İznik Gölü Çevre Düzeni Planında "Tarımsal Niteliği Korunacak Alanda" kalmakta iken Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulunun 09.12.1997 tarihli kararı ile nişasta fabrikası kurulmasına izin verildiği, anılan karar ile 30.4.1998 tarihli 1/1000 ölçekli imar planı ve 17.6.1998 tarihli yapı ruhsatının Bursa 2. İdare Mahkemesinin 8.11.2004 günlü ve 2005-1560 sayılı kararıyla, 14.8.1998 tarihli 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı değişikliğinin Danıştay 6. Dairesinin 26.12.2002 günlü ve 28.12.1999 tarihli

T.C.
BURSA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1338

KARAR NO : 2008/173

1/1000 ölçekli imar planının ve 25.2.2000 tarihli yapı ruhsatının Bursa 2. İdare Mahkemesinin 8.11.2004 günlü ve 2004-1561 sayılı, 10.8.2000 tarihli bir yıl süreli Deşarj ve Emisyon İzninin Bursa 2. İdare Mahkemesinin, 30.11.2004 tarih ve 2004-1633 sayılı, özel endüstri bölgesi olarak ilanına ilişkin 2005/8944 sayılı Bakanlar Kurulu kararı Danıştay Onuncu Dairesinin 27.2.2007 günlü ve 2007-740 sayılı, 8.9.2005 tarihli yapı ruhsatının Mahkememizin 12.9.2006 günlü ve 2006-1464 sayılı kararıyla iptal edildiği, işletmenin faaliyetinin durdurulmasına ilişkin 13.9.2006 günlü işleme karşı açılan davanın Bursa 1. İdare Mahkemesinin 27.1.2007 günlü ve 2007-75 sayılı kararıyla reddedildiği, 20.2.2006 günlü "B Grubu Emisyon İzninin ise Bursa 1. İdare Mahkemesinin 23.3.2007 günlü 2007-158 sayılı kararıyla yürütmesinin durdurulduğu, 5578 sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanuna eklenen Geçici 3. maddesi uyarınca ise işletmenin bulunduğu 212.511,48 m² yüzölçümlü söz konusu taşınmaza Bursa Valiliği İl Tarım Müdürlüğünün dava konusu 20.2.2007 günlü ve 4885 sayılı işlemi ile tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görüldüğü, ancak söz konusu işlemin dayanağı olan 5578 sayılı Toprak Koruma Ve Arazi Kullanımı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 6. maddesi ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanuna eklenen Geçici 3. maddesi hakkında Anayasa Mahkemesinin 19.2.2007 günlü ve E:200718, K:2007-9 sayılı kararıyla yürürlüğün durdurulmasına karar verildiği anlaşılmaktadır.

Anayasanın 138. maddesinde Yasama ve yürütme organları ile idarenin, mahkeme kararlarına uymak zorunda olduğu; bu organlar ve idarenin, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği hükmüne yer verilmiş, 2577 sayılı Yasanın 28. maddesinin 1. fıkrasında, Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi Mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idarenin, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecbur olduğu, bu sürenin hiç bir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemeyeceği hükme bağlanmış olup; idarenin hukuka uygun hareket etmesini sağlamada en etkili araç olan idari yargı mercilerince verilen kararların idare tarafından uygulanması zorunluluğu, hukuk devleti anlayışının bir gereğidir,

Diğer taraftan, istikrar kazanmış yargısal içtihatlar göre iptal ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin yargı kararları dava konusu işlemi tesis edildiği tarihe kadar geriye yürür şekilde ortadan kaldırarak söz konusu işlemin tesisinden önceki hukuki durumun geri gelmesini sağlayan nitelikte kararlardır. Dolayısıyla iptal edilen veya yürütmesi durdurulan karara dayanan veya onunla doğrudan doğruya ilişkisi bulunan idari tasarrufların da iptal kararından etkilenmesi kaçınılmazdır.

Olayda, 1/100.000 ölçekli 2020 yılı Bursa Çevre Düzeni Planında "Tarımsal Niteliği Korunacak Özel Mahsul Alanı"nda kalan uyuşmazlık konusu Bursa İli, Orhangazi İlçesi, Gemiç Köyü, Karapınar mevki H22b06C pafta, 1660 parsel numarasında kayıtlı 212.511,48 m² yüzölçümlü taşınmazın, Anayasa Mahkemesince 19.2.2007 tarihinde yürürlüğü durdurulan 5578 sayılı Yasanın 6. maddesi ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanuna eklenen Geçici 3. maddesine istinaden tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun görülmesine ilişkin dava konusu 20.2.2007 günlü ve 4885 sayılı Bursa Valiliği İl Tarım Müdürlüğü işleminde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Davacı ve müdahil tarafından Anayasa Mahkemesinin yürürlüğün durdurulması kararından önce ve 5578 sayılı Yasa ile 5403 sayılı Yasaya eklenen Geçici 3. maddenin yürürlükte olduğu tarihte dava konusu işlemin tesis edildiği ve kazanılmış hakkı bulunduğu öne sürülmekte ise de kazanılmış hakkın varlığı için yasa veya idari işlemin hukuka uygun

T.C.
BURSA

3. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2007/1338

KARAR NO : 2008/173

olarak tesis edilmiş olması zorunlu olup, tarım dışı amaçla kullanılmaması gerektiği yönünde verilen bir çok yargı kararları bulunmasına ve Anayasa Mahkemesince 5578 sayılı Yasanın 6. maddesi ile 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkında Kanuna eklenen Geçici 3. maddesinin yürürlüğünün 19.2.2007 tarihli kararlarla durdurulması ve bunun aynı tarihte açıklanmış olmasına karşın 20.2.2007 tarihinde tesis edilen dava konusu işleminden dolayı davacının kazanılmış hakkının varlığını kabule olanak bulunmadığından adı geçenlerin bu yöndeki iddiaları yerinde görülmemiştir

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin iptaline, aşağıda dökümü yapılan 112,80.-YTL yargılama giderleri ile Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre duruşmalı davalar için belirlenen 450,00.-YTL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacılara verilmesine, 53,30.-YTL müdahil yargılama giderlerinin müdahil üzerinde bırakılmasına, artan posta ücretinin isteği halinde davacılara ve müdahile iadesine, kararın tebliğini izleyen otuz gün içinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere, 14/03/2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
MEHMET ÖKTEM
27934

Üye
CELAL CAHİT AYGÜL
38454

Üye
ALİ BAYRAKTAR
97760

YARGILAMA GİDERLERİ

Başvurma Harcı :	13,10 YTL
Karar Harcı :	13,10 YTL
Y.D. Harcı :	21,40 YTL
Vekalet Harcı :	17,60 YTL
Dosya Bedeli :	0,60 YTL
Posta Gideri :	47,00 YTL

TOPLAM : 112,80 YTL

MÜDAHİL YARGILAMA GİDERLERİ

Başvurma Harcı :	13,10 YTL
Vekalet Harcı :	2,20 YTL
Posta Gideri :	38,00 YTL

TOPLAM : 53,30 YTL

